

روکنی چواره‌می نیمانه چۆنیه‌تی نیمان هینان به (کتب)

له وانه‌کانی رابردوودا باسی نیمان هینانمان به خودای ره‌حمان و به مه‌لانیکه‌ت کرد، له‌و وانیه‌دا باسی نیمان هینان به په‌رتووک (کتب) و قورئان ده‌که‌ین، ئەمه به‌ندیکه له لقی به‌شیک له به‌شه‌کانی نیمان هینان، چونکه نیمانمان دابه‌شی سهر دوو به‌شی سهره‌کی کرد، که نیمان هینان به خودی خودای ره‌حمان. هه‌روه‌ها نیمان هینان به رۆژی دوایی (بالیوم الآخر). نه‌وانه دوو به‌شی سهره‌کی نیمان هینان و به‌شه‌کانی تر ده‌بنه پاشکۆ لۆ ئەم دوو خاله سهره‌کییه.

ئیمان پینج روکنه

خودای رحمان ئەم بوونه‌وه‌رو ئەم زاته فەرامۆش ناکات و جیی ناهێنێت، هەلبەتە دەبی پەپوهندی گوفتاری و پەپوهندییەکان لە نیوان ئەم بوونه‌وه‌روه و ئەم خوایه‌وه هەبێت، ئەویش بە سێ رەهەند دەکرێت:

په‌گه‌م: گوتمان خودای رحمان لە خودی ئەم کەسانه‌وه مروۆفیک هەل‌دەبژێرێت کە ناومان نا (رسول) پەپامبەران، پەپام و بەرنامە (منه‌ج)یان لۆ دەنیری کە ناومان نا (کوتوب)، ئینجا لە نیوان (کتاب) و مروۆفە هەلبژێردراوه‌که کە پەپامبەرکەپه (الرسول)، ئەوا پەپامبەریکی تریش هەپه، ئەویش فریشتەپه، ئیمانیش لە قورئان هەر ئەو پینجەپه و بەس.

دووهم: تیشکمان خسته سەر ئەوه‌ی کە مروۆف لە بواری مەعریفه‌ی بە ئیمان لۆ بواری ئیمانی ته‌واو (حق) دەردەچێ، لۆ ئەوه‌ی کە بە کردەپه (حق)ترین ئیمان لە ذاتی خودای رحمان وەردەگیرێت، وەک گوتمان دوو بنچینه‌که: ئیمان (بالله و الیوم الآخر)، راستەقینەپه ئیمان (بالکتاب) و راستەقینەپه ئیمان (بالملائکة) ئەم دووانه‌پان لە زیندویتی و راستەقینەپه خودی ئیمان (بالله و الیوم الآخر) هوه وەردەگیرێت، نەک بە پچر پچری.

ئەگەر هاتوو رەسوله‌که پەرتووکی لانه‌بوو، کەواته "دابراوه، تەن‌ها لە نیوان خۆی و خودای رحمان دا دەمیننێته‌وه، ئەو مادده‌په‌ی کە لایه‌تی ناتوانی لۆ بەشەریه‌ت بگوازێته‌وه. له‌وانه‌ی (۱۵) دا ئاماژەمان لۆ وشه‌ی (الرسول و النبي) کرد، گوتمان (نبي) ئەو پەپوهندییە راستەخۆپه‌یه لە نیوان خودی مروۆفەکه‌و خودای رحمان پەپوهندییەکی تاییه‌تییه لە نیوان مروۆفەکه‌و خودای رحمان فه‌قەت له‌گەڵ نەببیه‌که‌ی، تاییه‌ته به‌و ذاته‌ی، لۆپه قورئان کە باسی (أنبياء) ده‌کات باسی هەستیاریی خۆیان ده‌کات، لۆپه لیره‌ ناویان بە (أنبياء) دیننیت، تەنانه‌ت خودی پینجەمبەرمان (عليه السلام و البرکات) تاکو پەپوهندییە تاییه‌تییه‌کانی پەپوهست بێت بە ژیان و زاتی ئەو و رەهەندی ئاینی پپوه بێت، ناوی ناوه‌ نبي، (يا أيها النبي) مەبەستی (يا أيها النبي)په، به‌لام (رسالة) پینجەوانه‌په، پەپامبەرکە به‌هۆی پەپه‌رو و بەرنامەو پەرتووکه‌که‌ی، به‌ هۆی ئەو قورئانه‌ پەپوهندی به‌ ذاتی خودای رحمان به‌ شپوه‌په‌کی ئاسۆپه‌ی له‌گەڵ بەشەریه‌تیش پیکه‌وه دەبەستیت.

جیاوازی (النبي) له‌ گەڵ (الرسول) چیه‌؟

وه‌ک له‌ پینشتر باسمان کرد، لیره‌ زیاتر ورد دەبینه‌وه: (نبي) مافی خودی ئەو پینجەمبەرپه له‌سەر بەشەره‌کان کە به‌ جیی ده‌گه‌پنن، به‌لام (رسول) مافی بەشەره‌کانه له‌سەر پەپامبەر (رسول)کە ئەو به‌جیی ده‌گه‌پننیت، نەپه‌ی و رەسول ئەم جیاوازییه‌ی هەپه.

(نبوة) لۆ خودی خۆی تاییه‌تمەندییە، پەپوهندییەکی ستوونیه‌یه لە نیوان خودای رحمان و خودی مروۆفەکه‌ و مافی ئەو مروۆفەپه له‌سەر بەرنامبەرکەپه، ئەمه‌په (نبوة). به‌لام (رسالة)

پنجه‌وانه‌یه، پهرتووکینک دیت، نهو مروفایه‌تییه مافی هه‌یه لهم کتابه‌ی شته‌کان لو بهرامبهری روون (تیین) دهکاته‌وه، له ری‌ی نه‌م پهرتووکه‌وه پینان راده‌گه‌یه‌نیت (ته‌بلغ)، نه‌مه مانای په‌یام (رساله)ه.

که‌واته" په‌یام ده‌بی ماده‌ بی‌ت، شتیکی به‌رجه‌سته بی‌ت، کاتیک مروقه‌کان دین نیمانی پی دینن ده‌بی به‌ ته‌واوی ده‌ستیان به‌رکه‌وی‌ت، هه‌ست به‌ بوونی بکه‌ن، زیندوویه‌تی هه‌بی‌ت، راستی هه‌بی‌ت، له بووندا له‌رووی (ماده و معنی)ه‌وه مامه‌له‌ی له‌گه‌ل دا بکریت، هه‌روه‌ها بتوانریتت له‌ به‌رزترین و نزمترین ناستیدا جیبه‌جی بکریت، هه‌ر مروقیک په‌یامه‌که‌ی به‌ده‌ست گرت و له‌ ناخی خوی ویست و نیازی هه‌بوو که جیبه‌جی بکات، نه‌وا بتوانی جیبه‌جی بکات، له ناستی سفره‌وه واته" له کوفره‌وه تا‌کو به‌رزترین ناست که‌ده‌توانی خودای له‌خوی رازی بکات، نه‌وه بنه‌ماکانی په‌یامه‌وی ده‌بی هه‌ر به‌م جو‌ره‌ش بی‌ت، که‌واته" پی‌ویسته نه‌م تاییه‌تمه‌ندیانه له‌ په‌یام دا هه‌بن.

نه‌م قورئانه دوا (کتاب)ه که له ناسمانه‌وه دابه‌زیوه‌ته سه‌ر زه‌وی، خودای په‌رحمان لهم قورئانه‌دا به‌ دوو زاراه له‌ گه‌لمان ده‌وی، هه‌رچه‌نده زاراه زورن، به‌لام دووانی سه‌ره‌کیمان هه‌لبزاردوه:

یه‌که‌میان ناوی (کتاب)ه‌وه دووه‌میان ناوی (قورئان)ه.

جاریکیان ناوی ناوه (کتاب)و جاریکی تر ناوی ناوه قورئان، له (۵۸) جیگه ناوی لیناوه قورئان، به‌لام له (۱۰) جیگه ناوی ناوه قورئانه‌ن (قرأناً)، هه‌مووی کوی بکه‌یه‌ته‌وه ده‌کاته (۶۸) جیگه، به‌لام له (۲۳۰) جیگه ناوی به (الکتاب) هیناوه. با بیین بزاین له‌ رووی زمانه‌وانییه‌وه وشه‌ی (کتاب) مانای چیه‌ه؟

هه‌موو پهرتووکه‌کان له (لوح المحفوظ)دا پاریزراون

له زمانی عه‌ره‌بی و زه‌مانی پی‌غه‌مبه‌ر (علیه السلام و البرکات) وشه‌ی (الکتاب) مانای چ بوو؟ شاره‌زایانی زمان له‌ فه‌ره‌ه‌نگه‌کان باس له‌وه ده‌که‌ن بنچینه‌ی وشه‌ی (الکتاب) له‌وه‌وه هاتوه که کابرای عه‌ره‌بی بیابانی پارچه پیستی نازله‌ی هه‌بی‌ت، جا نه‌م پارچه‌یه له‌گه‌ل پارچه‌یه‌کی تردا له‌ گه‌ل یه‌کتر بدوریت، (ضم الأديم الى الأديم بالخياطة)، نه‌مه ناوی (کتاب)ه.

یاخود نه‌گه‌ر نازله‌ دوو لئو واته" له‌ج و لئوی به‌ تیله‌ک لئیک گیر بکریت نه‌ویش ده‌بیته (کتب)، که له سه‌رده‌می پی‌غه‌مبه‌ر (علیه السلام و البرکات) مانای کتاب به‌م جو‌ره بووه.

پاشان له سه‌رده‌می هاوه‌له‌کاندا که قورئان دیته خواره‌وه به‌ ریزبه‌ندی دابه‌زین (ترتیب النزول)، زورجار نه‌وه‌مان دووباره کردوته‌وه، یه‌که‌م جار سوپه‌تی (العلق) دابه‌زیندراوه، پاشان سوپه‌تی (القلم)، پاشان سوپه‌تی (المزمل)، ئینجا سوپه‌تی (المدثر)، دواي نه‌ویش سوپه‌تی

(الفاتحة) بووه، هر که سورته‌ی یه‌که‌م هاتوو له میشتکی خویمان نه‌ک له حالی واقع، سورته‌ی سینه‌میشیان خستوته سهر.

سهرتا پیغمبهر (علیه السلام و البرکات) فرمانی به نووسینه‌وی (مصحف) نه‌کردوو، نه‌و حالته‌و نه‌و (تجمیع)ه ناوی بووته‌ کتاب، به‌لام که دبیت سهری قورئان ده‌که‌یت نه‌و به‌شیکه له مانای کتاب، به‌لکو (لوح المحفوظ) یش کیتابه، هه‌تا نیستا نه‌وی باسمان کردوو نه‌و به‌شیکه له مانای کتاب، خودای رحمان له قورئاندا له (لوح المحفوظ) ناوی ناوه (أم الكتاب).

نهم (صحف)انه‌ش هه‌مووی له (لوح المحفوظ) هه‌ن. جبریل له (لوحی محفوظ) کۆمه‌له‌ صوحوفیکی لۆ حه‌زرتی ئاده‌م و کۆمه‌له‌ صوحوفیکی لۆ ئیبراهیم پیغمبهر و کۆمه‌له‌ صوحوفیکی لۆ موسا پیغمبهر هیناوته‌ خواره‌وه، نه‌وانه به ریزبه‌ندی و پارچه پارچه‌ی به‌گویره‌ی پیوستی به‌شهریه‌ت هاتوو نه‌ته‌ خواره‌وه، هر به‌شیکه ناوی خو‌ی هه‌بووه، لۆ؟ چونکه راسته‌وخۆ هاویه‌که له‌گه‌ل کیتابی (لوحی محفوظ). له‌ویدا چۆنه؟ جبریل فرمانی پیکرا نهم پارچه‌یه لۆ ئاده‌م بینیتته خواره‌وه، هیناویه‌ته‌ خواره‌وه، نه‌وه‌ی لۆ ئاده‌م هاتوته‌ خواره‌وه له‌گه‌ل پارچه‌که‌ی (لوحی محفوظ) یه‌که، پاشان ئیبراهیم پیغمبهر پارچه‌یه‌کی لۆ هاتوته‌ خواره‌وه، نه‌و پارچه‌یه‌ی که لۆ ئیبراهیم پیغمبهر هاتوو وه‌ک نه‌وه‌ی (لوحی محفوظ)ه، یه‌ک بابه‌ته، یه‌ک مادده‌و یه‌ک پیتته، یه‌ک فونه‌تیک و یه‌ک ده‌نگه، پاشان نه‌وه‌ی جبریل لۆ موسا پیغمبهری هیناوته‌ خواره‌وه، پاشان هه‌مووی ته‌واو ده‌بیت و به ناوی کتاب دبیته خواره‌وه، لویه خودای رحمان ناوی ناوه به کتاب.

که‌ی کتاب ده‌بیته قورئان؟

هر چیه‌ک هه‌یه له فرمایشته‌کان و قه‌ده‌غه‌لیکراوه‌کان، له یه‌که‌م به‌نده و نیماندار که حه‌زرتی ئاده‌مه و په‌رتووکی لۆ هاتوته‌ خواره‌وه هه‌تا کۆتا مروّف، نه‌وه‌ی له‌سه‌ر گۆی زه‌وی په‌یوه‌ندی به مروّفایه‌تی هه‌بیت، له یه‌که‌م مروّف تا کۆتا مروّف، به فرمانی پیکراوه‌کان و قه‌ده‌غه‌لیکراوه‌کان و کیتابه‌کان، هر نه‌وه‌نده‌یه.

که‌واته " کیتاب هاویه‌که (متطابق)ه له‌گه‌ل نه‌وه‌ی له (لوح المحفوظ)دا هه‌یه، هر پارچه‌یه‌ک له‌مانه که هاتبیتته خواره‌وه له‌سه‌ر هر په‌یامبه‌ریک ناوی کیتابه، لۆ؟ چونکه ریک به هاویه‌ک بوون وینه‌که‌ی له‌ویدا هه‌یه، وشه‌ی کتابه‌که‌ش لیاو لیاو ناوی خو‌ی له کیتابی (لوحی محفوظ) وه‌رگرتوو.

لویه نه‌و کۆمه‌له‌یه‌ی به میرات له مه‌سیحی و جووله‌که که له سه‌رده‌می پیغمبهر (علیه السلام و البرکات) مابوونه‌وه، خودای رحمان لهم په‌رتووکه‌دا به (أهل الكتاب) ناوی بردوون، (یا أهل الكتاب) نه‌یفرمووه: (أصحاب الكتاب)، لۆ فرموویه‌تی: (أهل الكتاب)؟ چونکه هر کۆمه‌لیک که

پیغمبهره‌که‌یان لَو هاتووو و کتابه‌که‌یان لَو هاتووو، نُو کتابه تایبته بووه لَو نُو کۆمه‌له‌یه، له شیوازی وهرگرتن (ألفه، أنس) یان له‌گه‌ل کتابه‌که‌ی دروست کردوو، پیوه‌ی ناسووده‌بوونه و پاشان هینایتیانه واقیع، لویه ناویان لئیراوه به (أهل الكتاب)، که جوریکه له تایبته‌ندی، لَو نمونه" به کابرای خاوه‌ن مال ده‌لین: (أهل البيت)، به پیاوی خاوه‌ن خیزان ده‌لین (أهل المرأة)، نُو تایبته‌تیره له خیزانه‌که‌ی، نُو پیاوه تایبته‌تیرین کهسه له ماله‌که‌ی، (أهل) واته" تایبته‌ندی، پاشان جوره خووگرتن (أنس) ینک و جوره مافیئک لهو بابه‌ته‌دا هه‌یه، له‌بهرئه‌وه‌یه که خودای رحمان به (أهل) ناوی بردوو، به‌چی مومارسه کراوه؟ هه‌لبه‌ته به نیمان.

له‌بهر ئه‌وه‌یه ئه‌مانه هه‌موویان نیمانیان به کیتابی خویان هه‌یه، له‌بهر ئه‌وه‌شه بوونه‌ته (أهل الكتاب، أهل تورا، أهل الأنجيل) به مومارسه کردن، لویه له قورئاندا به (یا أهل الكتاب) ناونراون، چ کتابیک؟ پشکیک له‌م کتابه‌ی که لویان هاتوته خواره‌وه، بیگومان (ره‌هندی حه‌قه‌که‌ی) کتابه‌که‌ی پیش ده‌ستکاری کردنه‌که‌یه، (تحریف)، له هه‌ندی جینگه فهرموویه‌تی: (أوتوا الْكِتَابَ) (المدرثر ۳۱) کتابیان دراوه‌تی، نه‌گهر له‌نیو قورئاندا به‌داویدا بچین نهم وشه‌یه زورجار له ناواخنی وشه‌کان و نایاته‌کاندا دووباره بوته‌وه، ئاشکرا دیار ده‌بیته که به کرده‌یی کیتابیان دراوه‌تی، به‌لام به هاویه‌کبوون (مطابق) له‌گه‌ل کیتاب نه‌رویشتووونه، لویه خودای رحمان به فهرامۆشکردنه‌وه ده‌فهرموویت: (أوتوا الْكِتَابَ) (المدرثر ۳۱) کتابیان پی درابوو، نُهوه ماناکه‌یه‌تی.

له هه‌ندی جینگه ده‌فهرموویت: اتینا (آتَيْنَاهُمْ الْكِتَابَ) (القصص ۵۲) بابه‌ته‌که به‌خودی خوی گری دهادت، نه‌ویش له‌م جینگانه‌ی که به کرده‌یی پابه‌ندبوونیان به کیتابه‌که‌ی بووه. نه‌وانه نیماندارن (الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ) (القصص ۵۲) له‌ویدا ده‌لی: (أوتوا الْكِتَابَ) (المدرثر ۳۱)، به‌لام له‌ویدا ده‌فهرموویت: (آتیناهم الكتاب) (القصص ۵۲)، لیره‌دا به خودی خویه‌وه په‌یوه‌ستی ده‌کات، له کوی؟ له‌م کایانه‌ی که به کرده‌یی هاویه‌کبوو (تطابق) ینک له‌گه‌ل کیتابه‌که‌ی دا هینراوه‌ته‌وه کایه‌وه، گونجانیکی ته‌واوی له‌گه‌ل کتابه‌که‌ی هه‌یه، به‌شه‌ره‌کان شایه‌نن که چونته‌ته نیو قولایی کیتابه‌که‌ی، خودای رحمان نهم حاله‌ته وینا ده‌کات و لَو نیمی‌ده‌گیریته‌وه، که چۆن نهم ره‌هه‌نده نهم نزیکبوونه‌وه و نهم په‌کبوونه له نیوان کیتاب و نه‌وان دروستبووه، لویه ده‌فهرموویت: (آتَيْنَاهُمْ الْكِتَابَ) (القصص ۵۲).

نهم شیوازو نهم جوره له قورئاندا زوره، لَو نه‌یفهرمووه (أصحاب الكتاب)؟

چونکه وشه‌ی (أصحاب) ره‌هه‌ندی نه‌رینیش ده‌گریته‌وه، نه‌وه‌تا ده‌فهرموویت: (أصحاب النار) (المدرثر ۳۱) یان ده‌فهرموویت: (أصحاب الجنة) (القصص ۱۷) یان ده‌فهرموویت: (وَمَا صَاحِبُكُمْ بِمَجْنُونٍ) (التکویر ۲۲)، وشه‌ی (أصحاب النار) له‌گه‌ل کافرکه‌نیه‌تی. له‌بهر نهمه‌یه وشه‌ی (صاحب) ی به‌کار نه‌هیناوه، له‌وانه‌یه کابرا له‌گه‌ل خوی قورئانه‌که موصاحب بکا، قورئان له‌گیرفانی خوی دابنیت، به‌لام له‌گه‌ل قورئان که هاویه‌کبوون (مطابق) ی نه‌بوو نه‌وا حاله‌ته‌که ره‌ت کراوه‌یه، لویه وشه‌ی (صاحب) له قورئاندا لَو خودی کتاب نه‌هاتووو. له‌وانه‌یه زور کهس له (آخر الزمان) په‌یدا ببن قورئان له‌بهر بکه‌ن، یان وا تییگه‌ن له‌گه‌ل قورئاندا ده‌روون، له‌گه‌ل کتابه‌که‌ی ده‌روون، به‌لام

پنجه‌وانه‌ی نیازی نه‌و له سه‌رووی ویستی کیتابه‌که‌یه، نه‌و کاته نه‌و به کرده‌یی نه (أتیناه) وه و نه (أهل) ه، نه صاحبی قورئانیشه، به‌ر به‌ستیک له نیوان نه‌و و کیتابه‌که‌ی دا هه‌یه.

گوتمان له‌گه‌ل مو‌صحف وشه‌یه‌کی تر (۵۸) جار دووباره بوته‌وه که قورئانه، هه‌ر که‌س‌یک به‌دواداچوون لو قورئان بکات، هه‌ست به شتیک ده‌کات، نه‌ویش هه‌ر شتیک له (لوح مه‌حفوظ) هه‌تا ده‌گاته جبریل کتابه، هه‌روه‌ها له (حه‌زرتی جبریل) هه‌تا خودی پیغه‌مبه‌ر (علیه السلام و البرکات) کیتابه، کاتیکیش پیغه‌مبه‌ر وه‌ریده‌گریت و ده‌یه‌نینته دونیای واقع نه‌و کات نه‌م کتابه ده‌بیته قورئان.

لویه هه‌موو وشه‌کانی (قورئان) له ناو خودی مو‌صحف جووله‌و زیندوویتی و چالاکی له دوادیت، جووله‌و زیندوویتی و کارایی بوون و راسته‌قینه‌یی و واقع و چالاکی نه‌مانه هه‌مووی له نیو قورئان له‌گه‌ل وشه‌ی (قورئان) دا هاتوون، خالی جیاکاری له نیوان وشه‌ی کتابه له‌گه‌ل قورئان نه‌ویه که لو خودی جبریل له (لوح مه‌حفوظ) هه‌تا لای جبریل کیتابه، له جبریل لو خودی پیغه‌مبه‌ر (علیه السلام و البرکات) یش کیتابه، به‌لام نه‌م کتابه له ناوه‌وی پیغه‌مبه‌ر که ده‌یه‌نینته واقع و ده‌یگوازیته‌وه نه‌و کاته کیتابه‌که ده‌بیته قورئان.

نایا به قورئان خویندن ده‌بیه (المؤمن)؟

دیسان نه‌گه‌ر به‌ریزه‌ندی دابه‌زاندن گوزه‌ریک به نیو قورئاندا بکه‌ین، له خزمه‌تیدا بیین، لو نمونه " (وَرَتِّلِ الْقُرْآنَ تَرْتِيلاً) (المزمل ۴)، (فَاقْرَأُوا مَا تيسَّرَ) (المزمل ۲۰) جووله‌یه، (إِنَّ عَلَيْنَا جَمْعَهُ وَقُرْآنَهُ) (القیامه ۱۷) (فَإِذَا قَرَأَهُ فَاتَّبِعْ قُرْآنَهُ) (القیامه ۱۸) (ق وَالْقُرْآنَ الْمَجِيدِ) (ق ۲) (بَلْ عَجِبُوا أَنْ جَاءَهُمْ مُنْذِرٌ مِّنْهُمْ فَقَالَ الْكَاْفِرُونَ هَذَا شَيْءٌ عَجِيبٌ) (ق ۲) هه‌موویان جووله و چالاکییه‌و حالته‌و لو قورئان هاتووه.

قورئان ده‌نگ و وشه و واقیعه، وه‌ک گوتمان (۵۸) جار نه‌م وشه‌یه هاتووه، (۱۰) جار به وشه‌ی (قرأناً) قورئانه‌ن هاتووه، (وَلَوْ أَنَّ قُرْآنًا سُيِّرَتْ بِهِ الْجِبَالُ أَوْ قُطِعَتْ بِهِ الْأَرْضُ أَوْ كَلِمَ بِهِ الْمَوْتَى) (الرعد ۳۱)، نه‌مه‌بوو باسی قورئان و باسی کیتابه.

دینیه سه‌ر ره‌ه‌ندی دووه‌م، نه‌ویش گرنه‌گ نه‌ویه نایا نیمه چوون نیمان به‌م کتابه به‌نین؟ (فلو گل) روزه‌ه‌لاتناسیکی نه‌مانیه‌و (۳۷) سالی له ته‌مه‌نی خوی سه‌رفکرد، نه‌گه‌رچی جووله‌که‌ش بووه، (کتاب نجوم الفرقان في أطراف القرآن) له‌لایه‌ن نه‌م روزه‌ه‌لاتناسه له ماوه‌ی (۳۷) سال دانراوه، که دواتر بوو به بناغه‌و لو (المعجم المفهرس)، باشه نه‌م کابراهه (۳۷) سال له‌گه‌ل قورئان بگوزه‌رینیت (معاشة) بکات، لو نیمانی دروست نه‌بوو؟ زور هه‌ن ره‌مه‌زانان له سوهرتی فاتیحه تاکو (قل اعوذ برب الناس) قورئان ده‌خوینن، له‌وانه‌یه سی جار یان چوار جار ختم بکه‌ن، له سالیکیش دوو جار یان سی جار تاکو (۱۰) جار (نه‌وه‌ی پیی ده‌لین ختم نه‌گه‌ر دروست بیت نه‌و ناوه‌ی لیبریت!) ختم بکه‌ین، دیسان نه‌و له نیمه زیره‌کتر بووه، نه‌گه‌رچی نه‌و جووله‌که‌ش بووه، هه‌روه‌ها به

جووله‌کایه‌تی خوی مایه‌وه، لۆ؟ چونکه ته‌نیا مه‌عریفه و شاره‌زایی له قورئان زیاد کردووه نه‌ک نیمان، لۆیه ههر ئەم قورئانه باسی (أهل الكتاب) ده‌کات و دهر‌باره‌ی پی‌غهمبهر ده‌فهرمووئیت: (الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ أَبْنَاءَهُمُ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ) (الانعام، ۲۰) واته "ئه‌وانه‌ی کیتابمان داونه‌تی ههر وه‌ک چون منداله‌کانی خویان ده‌ناسن ئاواش پی‌غهمبهر ده‌ناسن، به‌لام نیمانیشی پی‌ ناهینن، ئەگەر سه‌رنجێک بده‌ین لۆمان دهر‌ده‌که‌وئیت که مه‌عریفه شتی‌که، نیمان هینان شتی‌کی تره.

هه‌روه‌ک کابرای دکتۆری هه‌ناو که‌وا جگه‌ره‌یه‌کی له نیوان په‌نجکانیه‌تی، که‌چی به به‌رامبهره‌که‌ی ده‌لئیت جگه‌ره مه‌کیشه خراپه‌و سینگت هه‌وکردنی هه‌یه، ئەگەر بیت و له‌م جو‌ره دکتۆره به‌ریزه به‌رسیت ئایا جگه‌ره زیانی لۆ سینگی مرو‌ف هه‌یه؟ ده‌لی به‌لی. ئە‌ی باشه لۆ به‌ریزتان ده‌یکیشن؟ بی‌گومان هۆکاره‌که ئه‌وه‌یه که‌وا خوی پروای به‌ زانسته‌که‌ی خوی نییه، ئە‌گەر به‌هاتایه ئەم دکتۆره زانسته‌که‌ی له می‌شکی بچووبایه نیو دلی، ده‌مان گوت نیمانی به‌ بنه‌ماکانی ته‌ندروستی هه‌یه، به‌لام نیمانی پی‌ نییه، ئه‌وه‌یه خالی جیاکه‌ره‌وه له‌گه‌ل نیمان.

ئایا نیمان به‌ مه‌عریفه دروست ده‌بیت؟

زۆرێک له ئیمه دهر‌باره‌ی قورئان مه‌عریفه‌مان هه‌یه، به‌ هه‌مان شیوه دهر‌باره‌ی پی‌غهمبهر (عليه السلام و البرکات) ایش مه‌عریفه‌مان هه‌یه، مه‌عریفه‌مان دهر‌باره‌ی نوێژ و روژوو هه‌یه، ئینجا زۆر شتی له‌م جو‌ره، به‌لام نیمانمان لاوازه. بابه‌ته‌که ئه‌وه‌یه نیمان چون دروست بکه‌ین؟ کیشه‌که‌مان لیره‌یه، ههر وه‌ک روژوه‌لاتناس (فلو گل) ناگه‌ینه ئه‌و ئاسته‌ی که ئه‌و پی‌ گه‌یشت، چونکه کابرا لۆ ئەم کاره‌ وازی له هه‌موو شتی‌ک هینابوو، (۳۷) سال به‌ ته‌نها ئەمه‌ کاری بووه، باشه ئه‌و هه‌موو کۆشش‌ه‌ی کرد له به‌رچی نه‌بووه نیماندارو ههر به‌ جووله‌کایه‌تی مرد؟ ئە‌گەر ئیمه‌ش وابکه‌ین نابینه نیماندار، باشه چار چیه‌؟ وه‌لامه‌که ئه‌وه‌یه ده‌بی نیمان دروست بکه‌ین، نیمان به‌چی؟ به‌م کیتابه، لۆیه ئە‌گەر له سو‌ره‌تی (الفاتیحه) تا‌کو سو‌ره‌تی (الناس) سه‌رنج بده‌ین، مه‌عریفه لۆ قورئان نه‌هاتووه، هه‌روه‌ک نه‌هاتووه خۆدانه ده‌ست (استسلام) لۆ قورئان بکریت، به‌لکو ئه‌وه‌ی تیا‌دا هاتووه که نیمانی پی‌ به‌یئریت، ئەم کیتابه‌ که قورئانه ده‌بی نیمانی پی‌ به‌یئریت.

ئەم که‌سه بانگه‌شه‌ی موسلمانبوونی ده‌کات ده‌بی له قوناعی ئیسلام تیپه‌ریت و بیته‌ نیماندار، که‌واته "ئە‌گەر نیمان هینان به‌ قورئان ئەم گرنگیه‌ی هه‌بی! دیسان دووباره‌ی ده‌که‌ینه‌وه چون نیمانی پی‌ بینین؟ له وه‌لام دا: له سه‌ره‌تا‌کانی چۆنیه‌تی دروستکردنی نیمان باسی ئه‌وه‌مان کرد: بنچینه‌ی سه‌ره‌کی نیمان دوو بنه‌مایه، بنه‌مایه‌ک خودی خودای رحمان بنه‌مای دووهم روژی دوا‌یی (یوم الآخرة)ه.

دینه خزمهت و باسی خودای رحمان، به‌لام به‌چاوی ئەو ئەندازیاره‌ی له‌وانه‌کانی سه‌ره‌تا باسمان کرد، خستمانه روو که ئەو ئەندازیاره چاوی تایبه‌تی خۆی هه‌یه، که له‌گه‌ل کابرای به‌رگدروو جیاوازه، هه‌روه‌ها چاوی له‌گه‌ل چاوی نیگارکیش جیا‌یه. ئیمه‌ش نه‌گه‌ر به‌چاوی مه‌خلوقیه‌تی خۆمان سه‌یری بوون بکه‌ین ئەوا ده‌بینین ئەم ئیوه‌نده‌ی که تاییداین هه‌مووی مه‌خلوقه، ئەم خالیقه فه‌رامۆشی نه‌کردوه، دین له‌ ناوه‌وه‌ی خۆمان له‌ شه‌ودا مومارسه‌ی ئەم حاله‌ته ده‌که‌ین، واته‌" له‌ ناخی خۆمان به‌ شه‌و قیرائه‌ی ئەم حاله‌ته‌ی ده‌که‌ین، به‌ کاتژمیر و دوو کاتژمیر هه‌لده‌ستین، ئەم حاله‌ته له‌ ناخمان دروست ده‌که‌ین، ئیمه وه‌ک ئەفلاتون و کوپه‌رنیکۆس نالین ئەم خالیقه بوونی خه‌لق کردوه و فه‌رامۆشی کردوه، نه‌خیر ئەم گه‌ردوونه‌ی پشتگوێ نه‌خستوه، تا ئیستاش خالیقه گه‌ردوون هه‌موو کاتیک په‌یوه‌ندیی راسته‌وخۆی له‌گه‌ل ئیمه‌دا هه‌یه، هه‌ر به‌ ئەلطف و به‌ رحمه‌مات، به‌ هیدایه‌ت به‌ خه‌لقی به‌رده‌وام، به‌ فراوانکردنی گه‌ردوون. خودای رحمان ده‌ستی له‌نیو ئەم گه‌ردوونه دایه، ئیش ده‌کات و ده‌ستی له‌کار نه‌کیشاوه‌ته‌وه، مۆله‌تیشی وهرنه‌گرتوه، به‌م زیندویتییه ئیش ده‌کات، هه‌روه‌ک چۆن له‌ساتی یه‌که‌می له‌گه‌ل گه‌ردووندا ئیشی کردوه به‌ هه‌مان جو‌ر به‌رده‌وامه، له‌ هه‌مان کاتیش مرۆف خوشه‌ویستی ئەوه، خودای رحمان هیوای به‌ هه‌موو مرۆفیک به‌ کافرو ئیماندار هه‌یه، هه‌مووی لۆ ئەوه خه‌لق کردوون تا‌کو ئیمانی پێ به‌ینن و بیه‌رستن، هه‌ر له‌به‌ر ئەوه‌شه ئەو هه‌موو هه‌زاره‌ها (انبیاء و رسول)ی نارده‌وه، لۆ ئەوه‌ی ئەم زاته ئەم بوونه‌وره که ناوی مرۆقه ئیمان به‌ خودای رحمان به‌ینیت، هه‌ر ته‌نیا ئەوه‌نده، که‌چی ئەم مرۆقه لێی ده‌بات، هه‌یج کاتیک نه‌داوه‌ته خودای رحمان ته‌نانه‌ت که ئازهلش سه‌ر ده‌بردیت خودای رحمان گوتوویه‌تی لۆ من سه‌ری به‌ره، به‌لام تو ئەو خودایه گوشت و خوینه‌که‌ی پێشکه‌شی خودای رحمان ده‌کات؟ (لَنْ يَنَالَ اللَّهُ لُحُومَهَا وَلَا دِمَاؤها وَلَكِنْ يَنَالُهُ التَّقْوَىٰ مِنْكُمْ كَذَلِكَ سَخَّرَهَا لَكُمْ لِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَىٰ مَا هَدَاكُمْ وَبَشِّرِ الْمُحْسِنِينَ) (الحج ۳۷) ئەمه‌ی ده‌وینت، ئەوه‌تا سه‌ربرینی لۆ خودای رحمانه، به‌لام ئایه خودای رحمان گوشته‌که‌ی ده‌خوات؟ تککه‌ی لۆ ده‌کریت و خوینی پێشکه‌ش ده‌کریت؟ نه‌خیر، مرۆقه‌که به‌به‌رده‌وامی له‌ رحمه‌ت و له‌ طائفی خودای رحمان ده‌بات، جا خودای رحمان نه‌ک ته‌نیا به‌ شیوه‌یه‌کی ماددیانه به‌لکو وه‌ک جو‌ر به‌ ستوونی په‌یوه‌ندیی له‌گه‌ل دا ده‌گریت، خودی خودای رحمان دیت ئەو مرۆقه هه‌لده‌بژیریت و له‌ ریگه‌ی (انبیاء و رسول) به‌ هه‌زاره‌ها (انبیاء)ی لۆ ده‌نیریت، ته‌نیا لۆ ئەوه‌ی ئیمه دان به‌ بوونی خودای رحمان بنین.

چۆن نیمان به‌ خودای رحمان نیمان به‌ قورئان دروست ده‌بیت؟

هه‌لبه‌ت، به‌ ریگه‌ی یه‌ک له‌دوا یه‌که‌هاتی ئایه‌ت و سوهره‌ته‌کان (ترتیب النزول)ی قورئان، که نیمان به‌ خودای رحمان دروست بوو، ئینجا نیمان به‌ قورئان دروست ده‌بیت، ئەمه‌یه ریگه‌ی نیمان هه‌نانه‌که، به‌لام له‌ سه‌ره‌تاره تا کوتایی و لۆ قورئان خوینانی وه‌ک: مه‌نشاوی و عبدالباسط به‌هژینه‌وه! که‌چی کاتی ده‌چینه‌ ناو وشه‌کان، ئەم وشه به‌رجه‌ستانه، هه‌مووی نه‌خشه‌ن، هه‌مووی بابه‌تی به‌رجه‌سته‌ن، ئەگه‌ر له‌ به‌رامبه‌ر وشه‌یه‌کدا بوه‌ستین و لۆ ماوه‌ی مانگیک کۆی بکه‌ینه‌وه تا‌کو

تیبیگه‌ین، ئایه چی ئەم حاله‌ته دروست ده‌کات؟ ته‌نیا ئیمان به‌ خوای رحمان ئەوه دروست ده‌کات، که‌واته " ئەم وشانه‌ هی ئەون، ئەم کتابة‌ی هه‌ستی پیده‌که‌م، ئەم وشانه‌ که‌ له‌ ئەلمانیا یان له‌ سعودیه‌ چاپ کراوه‌ هه‌موو هی ئەون و لای ئەو دهر‌چووه‌، ده‌بیته‌ (کلمات الله) لویه‌ که‌ قورئان دیت من وه‌کو پیره‌می‌رده‌که‌ی لۆ چاپه‌که‌ی هه‌لناسمه‌وه‌، ئەم کتابة‌ی که‌ ئەم‌رو پێی ده‌لێن قورئان ئایه‌ ئەوه‌ قورئانه‌؟ نه‌خیر، لۆ ئەم وشانه‌ی که‌ له‌ناوی هه‌یه‌، له‌ ره‌هه‌ندی ئیمان به‌ خودی خودای رحمان زیندویتی لۆ ئیمان و ئەم وشانه‌ دروست ده‌بیت، لویه‌ ئەو کاته‌ من و روژ هه‌لاتناسه‌که‌ له‌ ساتی مامه‌له‌کردن له‌گه‌ل قورئان دا له‌ یه‌کتر جیاواز ده‌بین، هه‌رچی ئەوه‌ به‌ جووله‌که‌یاتی خۆی دیت مامه‌له‌ له‌گه‌ل قورئان ده‌کات که‌ په‌رژینیکی ئەستووره‌و ناتوانیت بجیته‌ ناوی.

ئه‌گه‌ر به‌کرده‌یی، (من) ی جو‌ری (أنا النوعی) بيم و ئیمان به‌ خودی الله به‌ینم، ئەو کاته‌ به‌ راستی به‌رامبه‌ر ئەو وشانه‌ راده‌وستم، هه‌ر وه‌ک چون له‌سه‌ر خودی رسول الله (عليه السلام و البرکات) هاتوته‌ خواره‌وه‌، هه‌مان زیندویتی و هه‌مان گه‌رم و گو‌ری ده‌بیت، ئەو کاته‌ ئیمان به‌ خودی خودای رحمان به‌ شیوه‌یه‌کی ستوونی به‌رز ده‌بیته‌وه‌، هیدی هیدی له‌ راسته‌قینه‌یی ئەم قورئانه‌ تیده‌گه‌ین، هیدی هیدی ئەم قورئانه‌ ده‌چیته‌ نیو دلمان، که‌ چووه‌ نیو دل، ئەو کاته‌ به‌راستی ده‌بیته‌ ئیمان و فه‌رمایشته‌کانی ئەم قورئانه‌ ئوتوماتیکانه‌ ده‌چیته‌ دونه‌ی واقیع، ئەو حاله‌ته‌ نامینی که‌ بلیین فلان شت له‌ قورئاندا ده‌لێت حه‌رامه‌ با بچم فه‌تویه‌کی وه‌رگرم، به‌لکو لوم حه‌لال بکات، نه‌خیر ئەم حاله‌ته‌ نامینی.

(أنس ابن مالك) ته‌مه‌نی (٨٠) سا‌ل زیاتر بووه‌، له‌ هاوه‌لانه‌، که‌چی ئالووده‌ی مه‌ی خوار دهنوه‌ بووه‌، (به‌زای خودای رحمانی لیبیت)، به‌لام ئیمانی به‌ خودی خودای رحمان هه‌یه‌، که‌ مامه‌له‌ له‌گه‌ل خودای ده‌کات به‌ راستی مامه‌له‌که‌ ده‌کات، لویه‌ که‌ له‌گه‌ل قورئانیش مامه‌له‌ ده‌کات (کلمات الله) یه‌، نه‌ک موصحه‌فی ئیمامی (عثمان) وه‌ نه‌ک په‌ریه‌که‌، نه‌خیر (کلام الله) یه‌، کاتیک فه‌رمان هاته‌ خواره‌وه‌ به‌ (يا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَامُ رِجْسٌ مِّنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ) (المائدة: ٩٠) له‌کو تایی ئایه‌ته‌که‌ ئەو پێکی له‌ ناو ده‌ست دایه‌و قومیکی لیداوه‌ و له‌ گه‌روویه‌تی، له‌سه‌ر میز دانیشنبوو، خۆی و کومه‌لێک له‌ هاوه‌لانی یه‌کسه‌ر ته‌نیا گو‌یبیستی ئەوه‌نده‌ بوون (إن الله قد أنزل في الخمر آية و أمر بتحريمها) که‌ خودای رحمان دهر‌باره‌ی (مه‌ی) ئایه‌تی دابه‌زاندووه‌ فه‌رمانی یاسا‌گه‌ردنی داوه‌، سه‌ره‌تا بی سی و دوو ئەوه‌ی نیوده‌می فریدا، پاشان پێکه‌که‌ی به‌ زه‌ویدا کیشا، ئینجا چووه‌ ما‌ل و چه‌ند شه‌رابی هه‌بوو هه‌مووی ر‌ژاند و شکاندی. ئەمه‌یه‌ مامه‌له‌کردن له‌گه‌ل قورئان، لۆ؟ چونکه‌ ده‌یزانی خودای رحمان ئەو ده‌بینیت و گو‌یبیست ده‌بی، چونکه‌ بلاجکتووو ئامرازه‌کانی وینه‌ گرتنی هه‌یه‌، خودای رحمان هه‌موو ساتیک ئەنه‌س و زه‌ید و فارس و کاوه‌ و سه‌فین هه‌ر هه‌موویان ده‌بینیت.

لویه‌ ئەنه‌س گه‌یشته‌ ئەم ئیمان و به‌روایه‌ی که‌ ده‌بی به‌ زیندوویی مامه‌له‌ له‌گه‌ل قورئان و تیرامان (تأمل) له‌گه‌ل ده‌قه‌که‌ بکات، ئەوه‌ هاوه‌لێکه‌و ته‌نیا هاوه‌لێک فه‌رمانه‌که‌ی لۆ هینا، که‌واته‌"

فهرمانی خودای رهحمان لهسه‌ری جیبه‌جی بوو، ئەم موصحفه‌ش نه‌بوو، ئەم قورئانه‌ی به‌رده‌ستی ئیمه‌ی نه‌بوو، هه‌ر وه‌ک موصحفه‌ی سه‌ودیشی نه‌بوو، به‌لام زیندویتی ئیمان (بالکتاب) که له زیندویتییه‌که‌ی (ایمان بالله و الیوم الاخر) هوه‌ی وه‌رگرتوه‌ه، هه‌رده‌م له‌گه‌ل خودای رهحمان ده‌ژییته، هه‌رده‌م هه‌ست به‌مه‌ ده‌کات که چه‌ند چرکه‌یه‌کی دیکه‌ روژی مردن و دواییه، جا خودای رهحمان چۆن ئەمه‌ فهرامۆش ده‌کات؟ چۆن وازی لێ ده‌هینیت؟ چۆن به‌جی دئییت؟ چۆن که‌لامی لۆ نانی‌ریت؟ چۆن فهرمانی نه‌هی لیکردنی لۆ نانی‌ریت؟ چۆن ده‌رگه‌ی کامه‌رانی لۆ روشن ناکاته‌وه‌؟ چۆن له‌ خراپه‌و جه‌هه‌نم دووری ناخاته‌وه‌؟ به‌و هۆکاره‌ گه‌یشته‌ نه‌و ئاسته‌، له‌لای ئەواندا قورئان به‌م جو‌ره‌ نه‌بوو، قورئان زیندوو و حه‌ق بوو، له‌ نیو قوماشیکی سه‌وز و له‌سه‌ر دیوارو له‌ژیر سه‌ری مندال دانه‌راوه‌، گوايه‌ نایه‌لی (شه‌وه) لیبیدات!، یاخود له‌ گیرفانمان بیته‌ تا هه‌رکاتیک ده‌رفه‌تمان بوو بیکه‌ینه‌وه‌ سی چوار ئایه‌تی لێ بخوینین، نه‌خیر قورئان لۆ ئەمه‌ نه‌هاتۆته‌ خواره‌وه‌، ئەمه‌ ده‌ستدزییه‌ له‌سه‌ر مافی قورئان، یاخود یه‌کی هه‌لبستی و په‌رتووکی له‌سه‌ر دابنی، چه‌ند جو‌ره‌ ئایه‌تیک که‌ عه‌ق‌لی بگریته‌ و ریزیان بکات و بلایت والله قورئان وا ده‌لیته‌، ئەمه‌ که‌مکردنه‌وه‌یه له‌ پله‌و پایه‌ی قورئان (الَّذِينَ جَعَلُوا الْقُرْآنَ عِضِينَ) (الحجر ۹۱) ئەمه‌ لادانه‌ له‌ ریره‌وی قورئان و ویستی خودای رهحمان لۆ ویستی خۆمان.

به‌م (ممارسه‌)ه ئیمان به‌خودی قورئان له‌ ناوه‌وه‌ی مرو‌ف دروست ده‌بی، چۆن؟ به‌ریزه‌ندی دابه‌زین (ترتیب النزول)، دیت و ئایه‌تی فلانی وه‌رده‌گریته‌ و جیبه‌جی ده‌کات، که له‌گه‌ل خودی خودای رهحمان (ممارسه‌) ده‌کات و ئیمان له‌ ناوه‌وه‌ی دروست ده‌بیته‌، به‌کرده‌یی هه‌ست ده‌کات ئەم وشانه‌ هی خودای رحمانه‌ له‌گه‌ل وشه‌کانی زه‌ید و عوبیدو...تد جیاوازیان هه‌یه‌، ئەمه‌ یاسا نییه‌، ئەمه‌ ده‌ستور نییه‌، به‌ئکو ئەمه‌ قورئانه‌، کیتابه‌، که‌ بلاین یاسا له‌ پله‌و پایه‌ی دینینه‌ خواره‌وه‌، ئایه‌ته‌ ئینجا فه‌رمایشته‌، به‌م جو‌ره‌ ئەم گه‌نجه‌ له‌ ناوه‌ی خۆی (ممارسه‌)ی ده‌کات، به‌ تاییه‌تی شه‌وانه‌، قیرانه‌ ده‌کات (فَأَقْرُوا مَا تَيَسَّرَ مِنْ) (المزمل ۲۰) ئەو (تیسر)ه که‌م که‌م به‌ شه‌و (قم اللیل) ئەم حاله‌ته‌ی له‌ ناو ناخی مرو‌فی ئیماندار دروست ده‌کات، ئینجا کاتیک به‌کرده‌یی دینته‌ لای بره‌گه‌یه‌ که‌ له‌ بره‌گه‌کانی قورئان، به‌گویره‌ی پله‌و پایه‌ی خۆی، به‌ ریزی خۆیه‌وه‌ مامه‌له‌ له‌گه‌ل قورئانه‌که‌دا ده‌کات، نه‌ک قورئانه‌که‌ کومه‌له‌ وشه‌یه‌ک بیته‌ و له‌ فلان چاپخانه‌ چاپ کرایه‌.

ئه‌زموونیک له‌ گه‌ل سوید

پرسیاریک ده‌که‌ین، ئایه‌ پێویسته‌ چۆن مامه‌له‌ له‌گه‌ل ئەم قورئانه‌دا بکه‌ین؟ ئایا ده‌کریت ناوی بنین ده‌ستووور؟ بیگومان ئەم مرو‌فه‌ زور زیره‌کانه‌ توانیوه‌تی ده‌ستووور له‌ خۆی رازی بکات، لۆ نمونه‌" که‌ مرو‌فتیک به‌هۆی سه‌رپنجیه‌ک له‌سه‌ر شه‌قام ده‌گیریته‌، ده‌کریت جو‌ره‌ها شیواز له‌ به‌هانه‌ و بیانووت لۆ بیینیته‌وه‌ تا قه‌ناعه‌ت پێ بیینیته‌، لۆ ئەوه‌ی خۆی له‌م باره‌ رزگار بکات، که‌ واده‌کات جیبه‌جیکاری یاسا بروای بیته‌ تاکو ئاسانکاری لۆ بکات، ئەمه‌یه‌ شیوازی مرو‌فه‌کان له‌ مامه‌له‌مان

له‌گه‌ل ده‌ستوور و په‌یره‌وه‌کانیان، به‌لام خودای رحمان نهم جوړه شیوازهی ناویت، چونکه نه‌گهر توانیمان له به‌رزترین ناستی جوړی ژینگه‌یه‌ک که وه‌کو ولاتی (سوید) که زورجار گوئیستی ده‌بین گوايه له‌م ولاته هه‌موو جوړه ده‌ستوورنیک جیبه‌جی ده‌کریت، جا نه‌گهر هاتوو قورئانمان لو بردن پیانمان گوت: ئیوه‌ی نه‌ته‌وه‌ی سوید نه‌ته‌وه‌یه‌کی پی‌شکه‌وتوون و ئاقل و خانه‌دانن ته‌نیا لو تاقیکردنه‌وه و مرن قورئان جیبه‌جی بکن، تاکو بزائن سوودی لیوهرده‌گرن یان نا، نه‌وانیش به‌کرده‌یی قورئانمان جیبه‌جی کرد، بینان که له دونیادا خو‌شی و کامه‌رانیمان پی ده‌به‌خشیت، هسه‌انه‌وه و ئارامیمان ده‌دات، ئایه نهم جیبه‌جیکردنه گشتیه لو قورئان له ته‌رازووی خودای رحمان جیگه‌ی له کوئییه؟ له‌وه‌لام دا ده‌لین نه‌خیر، به ته‌نیا جیبه‌جیکردنی ده‌ستوره‌که گرنگ نییه به‌قهد نیمان هینان به خاوه‌نی ده‌ستوور، به‌لکو نیمان هینانه‌که گرنگتره.

لو نمونه " زور جار نه‌وانه‌ی خزمه‌تی سه‌ربازیمان کردوه، کابرای سه‌رباز له به‌رده‌م نه‌فسه‌ر که له به‌رامبه‌ریدا به‌ده‌م ناماده‌باشی و سلاووه‌وه وه‌ستاو، له پروکه‌شدا هه‌مووی وه‌لام دانه‌وه‌وه ملکه‌چی و گویرایه‌لی و ریزگرته، به‌لام له ناخی خویدا نهم سه‌ربازه رقی له نه‌ژدادی نه‌فسه‌رکه‌ش ده‌بیته‌وه، نهمه جیبه‌جی کردنی یاسایه، به‌لام له ناوه‌وه‌ی خویدا نه‌خیر.

لو نمونه " که‌سانیکی زور همن که له‌به‌رده‌م ترافیکه‌کان ده‌هستن و دوعا ده‌کهن که پولیسی هاتووچو له شوینه نه‌بیت تا له گلوپه سووره‌که بدن، نه‌گهر (۳۰) چرکه‌که‌ش بوه‌ستیت، به‌لام له دلی خویدا پی خوش نییه، چونکه نهم (۳۰) چرکه‌یه له یاری تاوله دوا ده‌که‌ویت! نه‌گهرچی پینج کاترمیر له‌سه‌ر یاریه‌که داده‌نیشیت، به‌لام لای زوره (۳۰) چرکه دوا ده‌که‌ویت، نهم رق و ناخوشه‌ویستیه له ناوه‌وه‌ی به‌لگه نییه لو جیبه‌جیکردنی یاساکه، خودای رحمان نهمه رت ده‌کاته‌وه. نهم قورئانه هه‌ر له سوهرتی فاتیه‌وه تاکو سوهرتی ناس ده‌لنت: (أمنوا) پاشان (و عملوا الصالحات)، جیبه‌جیکردنی یاسای هاتووچو ئیشیکي چاکه، به‌لام نه‌گهر کابرا پروای پینه‌بیت نه‌وا زور پاساوی لو ده‌دو‌زریته‌وه، ئاشکراو زانراوه ئیستا له یاساکانی سه‌ر زه‌وی و دادگاکانی زور له ولاتان چی ده‌کریت، سه‌رده‌می ئیستاو کونیش له‌گه‌ل ده‌ستووره‌کان چی کراوه، خودای رحمان ئاوی ناویت، له بنچینه‌دا خودای رحمان ده‌یه‌ویت دان به‌و بنریت، نیمان به‌خوی به‌ینریت، ئینجا کابرا به‌شیوه‌یه‌کی ئوتوماتیکي له خوشه‌ویستییه‌وه و به‌تامه‌زروی و گویرایه‌لیانه و به‌خودانه ده‌ست لو خاوه‌ن بریار بریاره‌که‌ی جیبه‌جی ده‌کات، لویه که پروژی هه‌ینی دیت نه‌گهر بچینه مزگه‌وته‌کان هه‌ر له‌م شاره‌ی ئیمه له‌وانه‌یه چه‌ندین هزار که‌س نو‌یژ ده‌کهن، له خوتبه‌کان خه‌لکی به‌ژداری ده‌کهن، ده‌پرسین نه‌گهر نهم چه‌ند هزاره‌ی نو‌یژ بکن ریکوپنیک بوونایه ئایه به‌شی شاری هه‌ولیری نه‌ده‌کرد؟ ئایا چه‌ند هزار پیاوونیک ته‌نیا دوعای دابه‌زینی بارانمان بگردایه گیرا نه‌ده‌بوو؟ بیگومان نهم چه‌ند هزار چاکانه‌ی که خودای رحمان ده‌یه‌ویت، به به‌راورد له‌گه‌ل واقعی ئیمرومان مروقی چاکن، به‌لام به به‌راورد له‌گه‌ل قورئان نه‌خیر، جوړیان جیاوازه، نو‌یژمان وه‌ک نو‌یژی هاوه‌لانه، به‌لام خودمان جیاوازه، پروژوومان هه‌مان پروژووه، که‌واته " جیبه‌جیکردنی یاسا به‌گشت ورده‌کاریه‌کانه‌وه نهمه نیمان هینان نییه، نهمه موسلمان بوونه، خودای رحمان قوناغیکي

تری دوای ئه‌وه‌ی دهوئیت ئه‌ویش مرۆقه‌که ده‌بیت ئیمانی پئی بهینیت، ئیمان، پاشان کردار، ئینجا له کردار هکه ده‌بیته صالح.